

Perek Shira: The Power of Song - Shemesh (The Moon)

Rabbi Shmuel Silber

1. פרק שירה פרק ב'

יְרַח אֹמְרֵת. עֲשֵׂה יְרַח לְמוֹעֲדִים שְׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: (תהילים קד יט)

The Moon is saying: "He made the Moon for the festivals; the Sun knows the time of its coming."

2. רש"י תהלים פרק קד פסוק יט

(יט) למועדים – למנות זו זמנים ורגלים:

3. רד"ק תהלים פרק קד פסוק יט

ורבותינו ז"ל (ר"ה כה) אמרו: שמש ידע מבוואו ירח לא ידע מבוואו, לפי שיש במהלכו אורחות עקלקלות כאילו לא ידע מבוואו, ואמרו פעמים שבא בארוכה ופעמים בא בקצרה:

4. מצודת דוד תהלים פרק קד פסוק יט

(יט) למועדים – למנות ע"י מועדי ה' לפי עת חדושה:

ידע מבוואו – יודע הוא דרך בואו ולא שנה סדר מהלכו ולא כן הירח כי פעמים בא בארוכה פעמים בקצרה כן ארוז"ל:

5. אלשיך על תהלים פרק קד פסוק יט

וכן הנה (יט) עשה ירח למועדים לקדש חדשים ולקבוע מועדים, ולא להודיע מתי יום ומתי לילה, כי הלא שמש ידע מבוואו, ולא ישנה כירח שלפעמים יצא מיד ולפעמים אחרי שעה ולפעמים בחצי הלילה, ולפעמים לא יראה ולא ימצא. או שעור הכתוב, על שמש וירח לא אשאל כי הוצרכו שניהם,

6. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף כה עמוד א

תניא, אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כך מקובלני מבית אבי אבא: פעמים שבא בארוכה, ופעמים שבא בקצרה. אמר רבי יוחנן: מאי טעמא דבי רבי – דכתיב עשה ירח למועדים שמש ידע מבוואו, שמש הוא דידע מבוואו, ירח לא ידע מבוואו

Rabban Gamliel said to the Sages: This is the tradition that I received from the house of my father's father: Sometimes the moon comes by a long path and sometimes it comes by a short one. Rabbi Yochanan said: What is the reason for the opinion of the house of Rabbi Yehuda HaNasi? As it is written: "Who appointed the moon for seasons; the sun knows its going down" (Psalms 104:19). This verse indicates that it is only the sun that knows its going down, i.e., its seasons and the times that it shines are the same every year. In contrast, the moon does not know its going down, as its course is not identical every month.

7. שמות פרק יב

(א) וַיֹּאמֶר יְקוֹן אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: (ב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רִאשׁוֹן חֹדְשֵׁי רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

The Lord spoke to Moses and to Aaron in the land of Egypt, saying, This month shall be to you the head of the months; to you it shall be the first of the months of the year.

8. רש"י שמות פרק יב פסוק ז

הזה – נתקשה משה על מולד הלצנה צאיזו שיעור תראה ותהיה ראוייה לקדש, והראה לו צאלצבע את

הלצנה זרקיע, ואמר לו כזכ ראה וקדש.

This: Moses found difficulty [determining] the [precise moment of the] renewal of the moon, in what size it should appear before it is fit for sanctification. So He showed him with His finger the moon in the sky and said to him, "You must see a moon like this and sanctify [the month]."

9. שיר השירים פרק ג

(א) עַל־מִשְׁכְּבִי בַלַּיְלוֹת בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי בְּקִשְׁתִּיו וְלֹא מָצָאתִיו:

On my bed at night, I sought him whom my soul loves; I sought him but I did not find him.

10. שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ג

ב ד"א על משכבי בלילות, זה לילה של מצרים, בקשתיו את שאהבה נפשי, זה משה (במשה) בקשתיו ולא מצאתיו.

11. שמות פרק י פסוק כג

לְאֶרְאֹו אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ מִתַּחַתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְלִכְל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹור בְּמוֹשְׁבֹתָם:

They did not see each other, and no one rose from his place for three days, but for all the children of Israel there was light in their dwellings.

12. חזקוני שמות פרק י פסוק כג

(כג) היה אור במושבתם בארץ גשן אין כתיב כאן כמו במכות אחרות הוא שאמרו רבותינו שונה מכה זו מכל האחרות שאפילו כשהיה ישראל בבית המצרי במצרים היה אור עמו.

13. אור החיים שמות פרק י פסוק כג

(כג) ולכל בני ישראל היה אור וגו'. דקדק לומר ולכל לומר שכל אחד ואחד מישראל שהיה הולך לבית המצרי היה לו אור במושבותם של המצריים. או יכוין לומר אור זה מנין מוצאו ואמר שהוא אור במושבותם וחסר תיבת אשר והרבה מקראות יקצרו כן והכוונה ע"ד אוז"ל (שם) כי הרשעים מתכסים בחושך והוא אשר כיסה המצרים הרשעים וכנגד הצדיקים עליהם יזרח ה' ב"ה ואוהביו כצאת השמש בגבורתו ומאור מושבותם ליוה להם ה' ב"ה חלק א' והוא אומרו אור במושבותם: